

PR. PROF. DUMITRU STĂNILOAE

*Sfântul Calinic, starețul Gheorghe și spiritualitatea ortodoxă
integrală**

Sufletul îmi este strâmtorat de o nebiruită teamă, încercând să zugrăvesc chipul duhovnicesc al Sfântului Ierarh Calinic. Ar trebui o viață de înger pentru a găsi cuvintele care să înfățișeze viața acestui Sfânt întocmai cu a îngerilor. Dar cum aş putea atinge înălțimile și adâncimile lumii de gânduri și de simțiri dumnezeiești care au umplut ființa acestui Sfânt, cu o minte acoperită de tina patimilor și înlănțuită de pământ? Cum aş putea, om sufletesc, lipsit de luminile Duhului, să pătrund în camera luminată a unei minți plină de strălucirile orbitoare ale slavei lui Dumnezeu, ce nu pot fi înțelese și tălmăcite decât numai prin puterile Duhului? Cum aş putea descrie frumusețea suprafiresc de bogată și de aurită a veșmântului de har al Sfântului, când nici nu-l bănuiesc măcar cum este, așa cum nu bănuiește un orb frumusețea luminii pe care alții se silesc să i-o facă înțeleasă?

Dar cum nu pot da îndărăt de la datoria ce este pusă asupra mea, mă întorc în primul rând tot către Sfânt, rugându-l să-mi ierte îndrăzneala de a mă apropia de el ca unul străin cu înțelegerea, și să roage pe Atotputernicul Dumnezeu să produca în sufletele credincioșilor înțelegerea înaltei lui sfințenii, pe care cuvintele mele sunt departe de a o putea cuprinde și tălmăci. Și nădăjduiesc că Milostivul Dumnezeu o va face aceasta cu atât mai mult, cu cât în zilele acestea sufletele noastre s-au invrednicit să perceapă cu o simțire mai fină bogăția de daruri și puteri dumnezeiești care alcatuiesc cuprinsul Bisericii lui Hristos. Aceasta simțire ne-a prilejuit-o prezenta solilor Bisericii Ortodoxe surori, prin care am putut sesiza într-un chip mai viu sobornicitatea Bisericii, cu plinatatea de daruri ce o cuprinde.

Dar ne-a prilejuit-o și însăși proclamarea Sfinților români, care constituie un act de izbucnire în planul perceperii du-hoMiicești a puterilor Duhului, care tot timpul se mișcă ascuns în sânul Bisericii. Căci în proclamarea unui Sfânt sau a mai multora, o Biserică locală ajunge la conștiința și deci la perceperea valorilor de sfințenie realizate în sânul ei, prin faptul că unul sau mai mulți din membrii ei și le-au asimilat în chip integral. Deci însuși actul de canonizare este

* Predica la slujba de canonizare a Sfântului Calinic de la Cernica, 23 octombrie 1955, publicată în *Biserica Ortodoxă Română* 73 (1955), p. 1159-1172.

un act de sporită experiență a Duhului lucrător în Biserică. Pe lângă aceasta, actul de canonizare, chiar dacă e al unei Biserici locale, ca în cazul de față, descoperă niște valori comune ale întregii Biserici, ca roade ale Duhului Sfânt, care nu se împarte, ci lucrează unitar în toată Biserica. Astfel, în proclamarea unui Sfânt se descoperă un rod al Bisericii sobornicești, o concretizare într-o nouă față omenească a spiritualității universale a Bisericii, sau o nouă reflectare mai străvezie a chipului lui Hristos Cel Unul în toată Biserica, și mai mult sau mai puțin întipărit și în curs de întipărire în fiecare mădular al Bisericii. Pe de altă parte, prin faptul că Biserica locală e o parte a Bisericii Ecumenice, sfințenia acelui Sfânt se comunică, cu toate comorile respectivei Biserici locale, Bisericii Ecumenice și intră în patrimoniul ei general. Căci sfințenia e ceea ce depășește granițele pe care lumea pământească le întipărește unei deți imperfecte și ceea ce îmbogățește cu un nou tip spiritualitate de valoare universal creștină a Bisericii. Când un membru al Bisericii mutat din viața pământească e recunoscut ca sfânt, fie și numai de o Biserică locală, e recunoscut de acea Biserică drept unul ce a încorporat în persoana sa, în formă pură, valorile recunoscute de Biserica universală, ca unul ce s-a înălțat peste granițele puse de egoism, în Dumnezeu Cel Atoateiubitor și prin aceasta la treapta universalismului creștin.

Trăsăturile acestea de spiritualitate ortodoxă ecumenică și voința de a înfăptui valorile întregii Biserici a lui Hristos, le întâlnim și la Sfântul Ierarh Calinic. Fără îndoială, Sfântul Calinic a trăit și el, ca orice Sfânt într-un anumit loc și timp; faptele lui au fost răspunsul la anumite trebuințe ale acelui loc și timp. Deci poartă culoarea împrejurărilor în care s-au săvârșit. Dar, întrucât ele au fost săvârșite de un suflet care a biruit orice voință separatistă, care a voit să slujească lui Hristos și oricărui semen în Hristos, întrucât au fost săvârșite cu o intenție universalistă, particularitatea împrejurărilor în care s-au săvârșit acele fapte e ridicată și ea în universal. Hristos, modelul nostru universal, ia înfățișări concrete, de-' terminate de locuri și timpuri, în Sfinții Lui, dar aceste înfățișări sunt înregistrate și purtate de conștiința Bisericii, la rândul lor, ca valori universale și în felul acesta Biserica se îmbogățește neconținut cu noi înfățișări vii de valoare universală ale lui Hristos.

Ținând seama de acest fapt, slăvind pe Sfântul Calinic, putem striga:

— Bucură-te Cernică și te veselește, că numele tău e pomenit de îngeri în ceruri, deodată cu cel ce a strălucit în tine!

— Bucură-te cetate de scaun a Bucureștilor, că din tine a răsărit o stea a cărei lumină sporește strălucirea bolții cerești a întregii Biserici!

— Bucură-te cetate a Râmnicului, că în tine a luminat un mărgăritar de mult preț al întregii Bisericii

— Și tu, Românie, care ți-ai ascuns cu smerenie pe Sfinții tăi, mai strălucitori decât aum!, prin dumbrăvile tale și prin desișul codrilor tăi, împreună cu poienile de lumină și cu izvoarele de argint, saltă acum că arătată ți s-a făcut una din nestimatele tale duhovnicești înaintea solilor întregii Biserici a lui Hristos și în numele tău intră în veșnicie împreună cu această piatră de mult preț!

Sfințenia Ierarhului Calinic, arătată între frații lui Hristos de pe meleagurile României și nutrită de credința caldă a poporului român, a răsărit ca o flacără nouă din vatra spiritualității Bisericii universale, din viața de har și de iubire a Trupului tainic al Domnului, din învățătura și puterea dumnezeiască a Bisericii, al cărei foc s-a întruchipat în cursul veacurilor în flăcările pilduitoare și încălzitoare ale nenumăraților Sfinți, și care-și arată dogoarea generală în sufletele creștini lor din orice timp, într-o epocă mai mult, într-alta mai puțin, în chip deosebit se intensificase această dogoară a focului dumnezeiesc din Biserică în sufletele credincioșilor și mai ales în tagma călugărilor, la sfârșitul veacului XVIII și începutul veacului XIX, prin curentul paisian. Acest curent reîn-viorase mai întâi la Sfântul Munte și apoi aduse în mănăstirile Moldovei vechea dogoară a trăirii isihaste, făcuse din rugăciunea lui Iisus săvârșită de minte în inimă, o pârgie de trezire și împlinire a întregii vieți a sufletului și un izvor de putere pentru dobândirea virtuților creștine.

Unul din ucenicii lui Paisie, ardeleanul Gheorghe, transplantase acest duh de înaltă trăire a vieții creștine, pe locușii în care ne aflăm, readucând astfel la o viață sporită pustiita mănăstire Cernica. El fusese cu Paisie la Athos, mânat fără îndoială acolo, de dorința de a sorbi de la izvoarele celei mai adevărate și pline trăiri a creștinismului, putere, pentru a o opune, revărsând-o în sânul poporului său, uscăciunii papis-tășești, pe care o întindea cu sabie și înșelăciune în ținuturile de peste munți Curtea împărătească de la Viena, întetită de râvta prozelitistă a iezuiților¹.

Dar trebuie să precizăm că starețul Gheorghe, așezându-se la Cernica și restaurând aci și apoi la Căldărușani viața monahală de obște, n-a adus aci conținutul spiritualității pai-siene fără nici o modificare.

Paisie punea ca punct de plecare al vieții duhovnicești a comunităților sale, așa zisa lucrare a minții. Această lucrare a minții consta în aceea că monahul păstrează tot timpul în amintire numele lui Iisus și cu el alungă orice gând necuvenit care se ridică din inimă. Mintea trebuie să caute cu această rugăciune locul inimii și să-l păzească curat, până ce inima se va face locașul lui Hristos și se va arăta plină de lumina Lui. Paisie socotea că acest lucru poate să-l facă orice monah, fie el chiar începător în ale vieții duhovnicești, ba chiar și un mirean preocupat de grijile vieții. Monahul nu trebuie să aștepte să ajungă mai întâi la o anumită curăție de patimi, ca să poată să practice rugăciunea minții. El își însușise ideile conaționalului său, Vasile de la Poiana Mărului, care considera și el greșită părerea aceluia care socoteau că lucrarea minții e potrivită numai celor desăvârșiți, care au ajuns la eliberarea de patimi². Paisie, urmând acestuia, socotea că însăși păstrarea în minte a numelui lui Iisus e mijlocul cel mai bun de a feri pe monah de gândurile rele și de a slăbi prin aceasta cu încetul patimile

¹ Econ. D. FURTUNĂ, *Ucenicii starețului Paisie în mănăstirile Cernica și Căldărușani*, București, 1927, p. 50.

² Prot. SERGHIE CETFERICOV, *Paisie, starețul mănăstirii Neamțu din Moldova*, trad. de Patriarhul Nicodim, e& 2, Neamțu, 1943, p. 288.

din el. „Sfânta rugăciune a minții, zice el, efectuată prin harul lui Dumnezeu, curăță omul de toate patimile, îl îndeamnă la păstrarea cu râvnă a tuturor poruncilor dumnezeiești și îl ferește nevătămat de toate săgețile vrăjmașului și de ispite”³.

Pe lângă aceasta, numele lui Iisus, deci și gândul la El, păstrat neconținut în minte, ajută pe om să vadă, îndată ce se ivește, tot gândul contrar lui Iisus, tot gândul rău, îl face adică pe om în stare să urmărească și să cunoască tot ce se petrece în sufletul său, căci el plimbă tot timpul o lumină peste mișcările din lăuntru. Acest lucru nu-l poate face însă cel ce nu ține mereu în minte numele lui Iisus și gândul la El, ci sufletul lui petrece în întuneric. Atribuind aceste virtuți lucrării minții, Paisie socotea că ea e mai importantă decât multele rugăciuni citite sau cântate la biserică, împreună cu obștea. Fără a spune de-a dreptul monahilor din comunitatea sa că pot să mai lipsească de la slujbele de obște din biserică, acest lucru rezultă destul de limpede din învățătura sa. Bazându-se pe anumiți Părinți, Paisie cerea, împreună cu Vasile de la Poiana Mărului, „să se pună toată grija pentru rugăciunea minții, osebind pentru cântare puțină vreme, numai în ceasurile de urât, căci după cuvintele lor, slujbele și cântările bisericești sunt puse la îndemână în genere pentru toți creștinii, iar nu pentru aceia care vor să petreacă în tăcere”. Se înțelege că de aci putea să se nască la unii monahi din obște, mai puțin înaintați duhovnicește, o anumită tendință spre un spiritualism individualist, spre o nesocotire a disciplinei de obște, o anumită socotință că ritmul comun exterior al vieții de obște nu numaidecât necesar pentru înfăptuirea unei ordine lăuntrice. Asceza, ca metodă de luptă cu patimile, putea să-și piardă, de asemenea, în ochii unora însemnătatea. Poate că tot din această accentuare a spiritualismului lăuntric, oarecum eliberat de disciplina formelor exterioare provenea și ideea lui Paisie despre comunitățile monahale mixte, româno-slave, sau chiar româno-greco-slave, în care cântările se executau alternativ în cele două sau trei limbi. Odată ce principalul lucru era concentrarea fiecărui monah în interiorul său, numai conta așa de mult felul în care răsunau exterior rugăciunile și cântările-. Era un universalism care mergea mână în mână cu accentuarea spiritualismului lăuntric, de simțire eliberată de cuvinte» Și poate că din aceste două trăsături ale vieții din comunitățile lui Paisie se explică și cea de-a treia: tendința de a cuprinde un număr cât mai ni are de membri. Disciplina exterioară severă se păstrează mai bine în comunitățile cu un număr restrâns de membri, pe când acolo unde principalul lucru este viața spirituală lăuntrică, pot să fie în obște cât de mulți membri, căci fiecare poate trăi alături de ceilalți viața lui interioară.

Suntem îndreptățiți să spunem că Gheorghe socotea că învățătura și organizația din comunitățile lui Paisie era foarte potrivită pentru monahii progresati în viața duhovnicească, dar nu atât de potrivită și pentru începători, precum o socotea Paisie. Poate că acesta e motivul pentru care, la un moment dat, Gheorghe l-a părăsit pe Paisie cu gândul să plece la Sfântul Munte, ca să reintre, precum socotim, în viața monahală mai atentă la disciplina și asceza exterioară, care în-

³ Op. cit., p. 232

totdeauna s-a practicat acolo. Dar îndemnul mitropolitului Grigorie, făcându-l să renunțe la plecarea la Sfântul Munte și să refacă Cernica, starețul Gheorghe, sădind aci viața din comunitățile paisiene, a avut grijă să înlătore cele trei trăsături pomenite. Căci la scurtă vreme după întemeierea obștii sale, Starețul Gheorghe rânduiește: „mai ales trei odrasle de-ale bunătății starețului meu, pare-mi-se că nu veți putea în grab a le vedea rodind aicea, nici ale câștiga așa numai prost [simplu] în scurtă vreme, fiindcă nici eu, mișelul, n-am fost gătit a le metaherisi, sau vrednic a porunci vouă să le faceți și să rămâie ceva și pe urma mea". Și iată cum înfățișează starețul Gheorghe neputința de a se practica în obștea sa, de monahii ei începători, lucrarea minții: „Deci pre cea dintâi odraslă să o pricepeți a fi chiar lucrarea minții, adică făclia cea nestinsă a îndreptării sufletului, ceea ce povețuește pe smeritul om către gânditorul rai, și-l face în stare deplin după măsura varstii lui Hristos, care și departe se află de niște pătimiși ca noi. Dară nici vă slobozesc a luat cuțit de înjunghiere cercând taina lucru lui, până ce veți mai depărta greutatea lipsirilor, și veți agonisi cărți spre ajutor la meșteșugul ei. Pentru că nefiind bine iscusiți, să nu vi se întâmple ceva și mai rău și veți fi de răs vrăjmașilor draci; căci foarte anevoie nemeresc calea aceasta cei nedezbrăcați peste toți de materiile trupului". După cuvântul ce zice: „Că nu va locui Duhul lui Dumnezeu în oamenii aceștia de vreme ce încă trup sunt, și numai cele pământeste caută". Se vede aci deosebirea netă față de Paisie, care spunea împreună cu Vasile de la Poiana Mărului: „Cu acest tact al minții se poate îndeletnicii chibzuit nu numai cel desăvârșit, ci și oricare nou începător și supus patimilor, păzindu-și ini-ma". Iar încheind, starețul Gheorghe zice: „Harul acestor trei bunătăți nu multora sau dat (adică al lucrării minții, al po-vățuirii de norod mult și al împăciuirii limbilor)"⁴.

Așadar, starețul Gheorghe socotea, spre deosebire de Paisie și de Vasile de la Poiana Mărului, că lucrarea minții nu e bine să înceapă a o practica cineva până ce nu a înaintat mult în dezbrăcarea de patimi. Poate că el era unul din aceia pe care-i viza Paisie ca împotrivindu-se ideii lui despre putință chiar și a începătorilor de a practica lucrarea minții. Starețul Gheorghe socotea că cel pătimaș nu se poate curați de patimi numai prin păstrarea în minte a numelui lui Iisus, probabil mai întâi pentru motivul că acela nu are puterea să țină neconținut în minte numele lui Iisus, al doilea pentru faptul că chiar pomenirea numelui lui Iisus poate deveni pentru el o obișnuință care să nu mai însemne mare lucru, ci să se amestece cu obișnuințele lui pătimașe'. Gheorghe păzea, așadar, cu strictețe recomandarea Sfântului Calist care spune în capitolul 8 al cuvântului său „despre rugăciune", cuprins în *Filocalie*, că numai mintea care s-a curățit de cele de afară și și-a supus cu totul simțurile prin virtutea cu fapta, poate rămâne nemișcată ca osia cerească și poate privi în adâncul inimii, trimițând în ea razele înțelegerii, care rin acolo înțelesurile dumnezeiești. „Nimeni însă dintre cel necercați sau dintre cei au trebuință de lapte, auzind de aceste lucruri oprite, să nu se atingă de ele; căci dumnezeieștii Părinți au socotit pe cei ce au căutat și s-au sârguit să intre în limanul nepătimirii înainte de vreme, în chip necuvenit, ca ieșiți din minți".

⁴ CASIAN CERNICANUL, *Istoriile Sfințelor Monastiri Cernica și Căldoroșani*, București, 1870, p. 57.

În schimb, starețul Gheorghe punea mare preț pe cercetarea nelipsită a slujbelor de obște din biserică, asadar pe încadrarea disciplinată în rândurile obștei, socotind ca virtutea „cea mai cuprinzătoare întru care reazimă toată începătura spăseniei monahilor”: supunerea. „întocmai ca suflarea să cinstiți supunerea”, le spune ei călugărilor săi. Numai făcând toate cu blagoslovenia povățuitorului obștei și pe lângă aceasta mărturisindu-vă toate gândurile înaintea duhovnicului, păzind smerita cugetare și dreapta socoteală și împărțându-vă de doisprezece ori pe an, „veți omorî, spune el monahilor din . obștea sa, pre toate patimile cele alcătuite prin limbă, prin inimă și prin simțuri, făcându-vă de-a pururea vrednici împărțășiri dumnezeieștilor taine”⁵.

Starețul Gheorghe socotea că pentru lupta cu patimile e necesară baza mai largă a unor eforturi multilaterale, că nu ajunge numai păstrarea în minte a numelui lui Iisus. Omul trebuie să se gândească la deznădăcinarea fiecărei patimi de care e stăpânit și să urmărească în special slăbirea fiecăruia prin efortul corespunzător, ajutându-se de sfaturile povățuitorilor cu experiență în lupta cu succes împotriva patimilor. Cu alte cuvinte, starețul Gheorghe socotea că la începutul vieții duhovnicești accentul principal trebuie să se pună pe asceză și pe ascultare, sau, după el, preocuparea de căpetenie, cel puțin a începătorilor, trebuie să fie lupta directă cu patimile, câtă vreme Paisie punea accentul principal, chiar de la început, pe contemplație, pe unirea cu Dumnezeu și pe vederea lui în lumină.

Propriu-zis nici starețul Gheorghe nu excludea pomenirea numelui lui Iisus, deci nu disprețuia contemplația, precum nici Paisie nu nesocotea lupta cu patimile prin nevoințele ascetice. Deosebirea consta mai mult în accentul ce-l punea fiecare pe una sau alta din cele două la începutul vieții duhovnicești. Pe când Paisie, urmând mai mult Sfântul Simeon Noul Teolog, credea că se mai poate începe de-a dreptul cu contemplarea, și ajutorul ei este cel mai hotărâtor în vestejirea patimilor, starețul Gheorghe rămânea fidel metodei clasice, formulată încă de Clement Alexandrinul, Grigorie al Nyssei și Maxim Mărturisitorul, care împărțeau urcușul duhovnicesc în două etape ce nu se pot inversa: în asceză sau făptuire, și contemplație. Starețul Gheorghe rămânea credincios îndemni nului dat de Sfântul Grigorie al Nyssei: „Să nu îndrăznim a ne ridica la cugetările *despre* Dumnezeu, înainte de a ne face viața vrednică de o astfel de indrazneală”⁶.

Cele două spiritualități sunt în fond identice prin ținta finală ce o urmăresc. Ele se deosebesc mai mult prin metodă, sau prin punctul de plecare. De altfel în tot trecutul Ortodoxiei se observă nu numai deosebiri personale de temperament și preocupări între sfânt și sfânt, ci și deosebiri între diferitele curente spirituale, fără ca aceasta să facă pe unul mai puțin

⁵ *Op. cit.*, p. 39

⁶ *In Psalmos*, PG 44, 496.

ortodox decât altul, ci toate redând, în forme diferite, care se completează simfonic, același fond al spiritualității evanghelice și toate ducând pe căi puțin diferite, la aceeași țintă, a desăvârșirii omului prin curățirea de patimi și prin unirea cu Dumnezeu.

Prin ascetismul ei spiritualitatea sădită de starețul Gheorghe la Cernica a rămas mai aproape de spiritualitatea athonită de totdeauna, pe când spiritualitatea paisiană s-a depărtat într-o oarecare măsură de aceea, în schimb a rămas mai aproape de spiritualitatea sinaită. Dar faptul de a trăi înconjurați de lume și necesitatea de a zidi și restaura mănăstiri a îndemnat pe starețul Gheorghe și pe urmașii lui să dea o atenție și acthi-tății practice-gospodărești, ca și operei de milostenie, adăugând astfel laturi noi la spiritualitatea athonită.

Pe de altă parte, paisianismul a păstrat o înrudire mai strânsă cu spiritualitatea athonită și în special cu cea sinaită, în preocuparea mai sporită de contemplație și în lăsarea pe planul al doilea a preocupărilor gospodărești și de milostenie. Fiecare a păstrat într-o anumită privință și a modificat în alta spiritualitatea athonită. Am putea spune că preocuparea practico-gospodărească și de milostenie din spiritualitatea cernicană sunt mai degrabă o reînviore a unor laturi foarte străvechi ale duhului creștin, care și-au găsit o întruchipare puternică în viața Sfântului Nicolae, care neconținut era luat ca patron pilduitor și chemat în ajutor la Cernica, precum și în viața și în rândurile monahale ale Sfântului Vasile cel Mare, de care monahismul românesc s-a străduit să rămână deosebit de aproape.

Sfântul Calinic e floarea cea mai aleasă care a răsărit și a crescut în solul spiritualității cernicane, dezvoltând în gradul suprem cele trei însușiri ale ei: ascetismul, milostenia și preocuparea practico-gospodărească..

El își începe urcușul duhovnicesc cu asceza, cu începutul clasic al oricărui drum de desăvârșire spirituală în înțeles creștin. El ajunge și la tainica viață interioară în Dumnezeu, dar și-a dat seama de la început că; după învățătura Părinților, baza neapărat necesară a acesteia e curățirea de patimi și aceasta, nu se poate obține fără asceză. De aceea toți biografiile lui sunt izbiți de puternicul caracter ascetic al vieții Sfântului Calinic. Toți au rămas impresionați de neobișnuit de asprele lui nevoițe ascetice. încă din frageda vârstă de 20 de ani, îndată ce a intrat în mănăstirea Cernica, „s-a dat pe sine, cu toată dorința arzătoare, la toate nevoițele cele grele ale vieții monahale, încât în puțin timp a ajuns pe dascălii săi și i-a covârșit cu tot felul de fapte lăudabile și ostenicioase”⁷. își „omora trupul său cel prea crud cu postul cel mai aspru, pe care numai un bărbat

⁷ Arhimandrit ANASTASIE BALDOVIN, Vzafa și nevoițele monahale ale Prea Cuviosului Episcop al Râmnicului Noul Severin, publicată de C. Erbicenu în Biserica Ortodoxă Română 1898-1899 și reluată în volum de Icon. D. LUNGULESCU, Măța și minunile Episcopului Calinic cel Sfânt al Râmnicului Noul Severin, Craiova, 1930, p. 26.

desăvârșit îl poate suporta". Ceva mai târziu „a început a adăuga nevointă peste nevointă și și-a pus o asemenea rânduială, ca toată săptămâna să nu mănânce bucate fierte la foc, fără numai pâine cu apă, după apusul soarelui, și de aceasta să nu se sature". Iar „noaptea nu dormea mai mult de trei ceasuri și aceasta nu pe pat, ci pe scaun, iar ziua lucra cu părinții la slujbele cele mai grele". „Fața i se îngălbenise de multă postire, și ochii i se duseseră în fundul capului din pricina multei privegheri și a multor lacrimi"⁸. El înăsprea și lungea adeseori posturile până la marginea puterilor trupești. Așa, odată, luând blagoslovenie de la duhovnicul său, n-a mai băgat nimic în gură de la Dumineca lăsatului de carne până la Paști, cu excepția unei jumătăți de prescură în Joia Canonului celui Mare. într-o vară n-a mâncat 40 de zile, fără numai seara o felie de pepene și alte poame, ca să-și potolească setea⁹. În afară de posturile totale ce și le lua adeseori, el, toată viața, începând de la anul 1820, deci vreme de aproape 50 de ani, n-a mâncat nici carne, nici pește, fără numai verdețuri sau legume, fără undelemn, și de acestea o dată pe zi: unt de vaci, brânză și lapte gusta numai sâmbătă câte puțin, ca să biruiască mândria¹⁰. În general, în cursul întregii sale vieți, cu toate multele lui ocupații, „nu înceta noaptea și ziua veghind, postind și abținându-se de la toate cele ce sunt lumești și plăcute lumii, pentru că chiar trupul său îl ostenea și-l pedepsea, încât toată viața sa nu s-a culcat ca ceilalți oameni întins ne pat, nici s-a dezbrăcat de hainele sale, ci puțin cât somn gusta, ședea rezemat cu mâinile sale pe un jeț, îmbrăcat, cu mijlocul încins cu o curea lată de piele¹¹".

Prețuind asceza ca începutul neapărat necesar al desăvârșirii și știind că numai prin ea se obține curățirea de patimi și insul se încadrează în disciplina obștei și a tradiției, adică se eliberează de voia arbitrară și de mândrie, Sfântul Calinic a impus-o din Cernica și Frăsinei, rânduind pedepse aspre pentru cei ce nu o vor observa cu strictețe. Și pentru că asceza împodobește cu deosebire pe monah, a cărui viață rivalizează cu a îngerilor fără pată și fără trebuințe materiale, Sfântul Calinic a rămas prin viața lui de nevoințe un monah chiar și după ce a ajuns episcop, continuând a se îmbrăca în aceeași haină groasă de șiac, ținând același post aspru și dormind tot așa de puțin. Iar la sfârșitul vieții s-a întors la aceeași viață de simplu monah, în chilia mănăstirii lui de metanie.

Dar Sfântul Calinic nu avea doar grija negativă de a-și veșteji poftele trupești cu postul și cu privegherea. Scopul lui era nu numai acela de a dezrădăcina patimile, ci și de a pune în locul lor virtuțile contrare. Astfel, în locul iușimii a dezvoltat blândețea, bunătatea și iubirea, iar în locul mândriei, smerenia. La dânsul se vedea smerenia cea mai adâncă. El avea dragostea cea adevărată către toți semenii. De aceea, „de vedea pe vreunul scârbit împreună pătimea, pe cei bolnavi din ale sale puteri îi mângâia, când se ocăra, grația de bine, când se nedreptătea, îndată pe acela îl miluia și cu ce putea îl ajuta"¹². „Toți călugării, bătrâni și tineri, îl admirau și-l iubeau cu inima curată, pentru

⁸ CASIAN CERNICANUL, *op. cit.*, p. 87-90

⁹ *Op. cit.*, 90-91

¹⁰ *Op. cit.*, p. 129

¹¹ ANASTASIE BALDOVIN, *ibidem*, p. 23-25.

¹² CASIAN, *op. cit.*, p. 88-89

că era blând și smerit cu adevărat fără prefacere, fără ură și viclenie, supunându-se tuturor". „Atâta era de blând și smerit cu inima, încât credea cineva că are în fața sa un înger ceresc, cu care vorbește, dar nu un om pământesc”¹³. Pe cât de aspru era cu sine, pe atât de bun și blând era cu alții.

Cu deosebire a luptat Sfântul Calinic împotriva poftei greu de biruit a avuției, viețuind într-o adevărată renunțare la sine. Toată viața n-a agonisit și n-a ținut nimic pentru sine. În chilia lui de călugăr nu se găsea decât un ulcior de apă¹⁴. Toată viața a umblat într-o haină groasă călugărească și la trecerea din viața aceasta n-a lăsat nici o avere, încât toată cheltuiala înmormântării a suportat. © Ministerul Cultelor. El însuși spune în diata sa: „N-am adunat aur și argint, n-am voit să am nici haine de prisos, nici orice fel de lucruri, ci numai cele singure de nevoie trupului, că necâștigarea călugărească, cu duhul și cu lucrul, după puțință m-am sârguit a păzi, neîngrijind de sine-mi, ci puindu-mi toată nădejdea în purtarea de grijă a lui Dumnezeu... Drept aceea nimenea să nu ostenească după moartea mea, cercând sau iscodind orice fel de adunare a chiliei mele, că eu nici de îngropare nici de pomenire nu las ceva..., ca să se arate că lui Dumnezeu cred, că mai primit îi va fi lui Dumnezeu de nu va rămâne după moartea mea nici un ban, decât de s-ar împărți cea mai mare strânsoare după mine. Și dacă n-ar voi nimeni ca pre mine cel atât de sărac să mă dea obișnuitei îngropări, apoi mă rog acelor care-și aduc aminte de moartea lor, să-mi târască păcătosul meu trup la oricare biserică săracă și acolo lângă trupuri să-l îngroape”¹⁵.

Dar Sfântul Calinic n-a fost lipsit, pentru că n-a fost în stare să câștige, sau pentru că a fost un risipitor, ci pentru că a avut prea multă milă de săraci și a fost prea ocupat de înzestrarea bisericilor, ca să țină ceva la sine. Sărăcia lui totală își are pricina în milostenia lui nereținută și în avântul de a zidi locașuri de închinare, și de a le înzestra din belșug cu cele de trebuință pentru o îndelungată dăinuire. N-am putea spune că el n-a cunoscut prețul bunurilor materiale, dar el le-a socotit ca mijloace de cumpărare a bunurilor cerești, așa cum le-au cunoscut în tot trecutul Bisericii sfinții care au strălucit prin virtutea milosteniei. Sfântul Calinic nu s-a mulțumit nici aci numai cu latura negativă a dezrădăcinării poftii egoiste de avuție, ci a sădit și dezvoltat în locul ei virtutea milosteniei. Căci numai când omul a înaintat de la o patimă până la virtutea contrară ei și nu s-a oprit la starea neutră dintre ele, a dezrădăcinat cu adevărat patima din sine, a tămăduit cu adevărat firea sa de boala egoismului, a străbătut deplin de la viața chinuită în păcat și întuneric la viața desăvârșită și fericită în Dumnezeu, care este lumină și iubire. În milostenie își găsește egoismul înfrângerea totală și iubirea de oameni încoronarea ei. Ea e și contemplarea lui Hristos în semeni, dai și iubirea lor cu fapta. Iubirea cu fapta se întâlnește cu vederea în adâncime a insului, cu vederea lui Hristos. De aceea Sfântul Calinic a cultivat milostenia cu o osârdie neostenită. Ea e, pe lângă asprimea vieții, a doua virtute de căpetenie a lui. În aceasta el depășește spiritualitatea sinaită, care pune accentul principal pe

¹³ ANASTASIE BALDOVIN, *ibidem*, p. 26-28

¹⁴ CASIAN, *op. cit.*, p. 89

¹⁵ La CASIAN, *op. cit.*, p. 133-134

lucrarea minții, cum face și spiritualitatea paisiană, dar și cea athonită, care se oprește în general la asceză. Sfântul Calinic își dădea seama că trăind între oameni, nu într-un munte locuit numai de monahi, iubirea de Dumnezeu impune și iubirea practică de oameni. El a împăcat asceza, ca preocupare de desăvârșirea personală, cu virtutea socială a milosteniei, dovedind că asceza nu închide pe om în închisoarea unor preocupări individualiste, cum s-a afirmat de atâtea ori¹⁶, ci bine înțeleasă, e tocmai mijlocul de omorâre a egoismului, care e piedica principală în calea adevăratelor dăruiri generoase ale omului.

Preocuparea de milostenie era așa de puternică la Sfântul Calinic, încât suferă cumplit când nu avea cu ce să ajute pe cei lipsiți. Biograful lui, arhimandritul Anastasie Baldovin, spune: „Era atât de milostiv, încât când nu avea ce să dea milostenie, își da hainele de pe Prea Sfinția Sa și plângând se ruga de mine nevrednicul, ca să caut bani de unde voi ști, ca să aibă să dea la frații lui Hristos, pentru că așa numea preafericitul pe săraci și neputincioși”¹⁷. „Pentru orașe avea liste de persoane cărora li se cuvenea ajutor”, având în fiecare oraș câte o persoană de încredere pentru distribuirea ajutoarelor. Sumele ce i se dădeau pentru serviciile divine, de familiile înstărite, prin vreun preot din preajma lui, nu le primea niciodată în mână, ci porunca respectivului preot cui să le ducă¹⁸. Pentru hirotonirea tinerilor preoți nu lua nimic, ci după ce-i sfătuia cu de-amănuntul, îi, trimitea, dându-le bani de drum¹⁹.

Această preocupare de milostenie, și ajutorare se manifesta la Sfântul Calinic și în forma unei activități gospodărești neobosite. Prin aceasta el căuta să asigure condițiile materiale pentru viața de credință a semenilor, pentru slujirea lui Dumnezeu din partea comunităților creștine, în cadrul cărora își dobândesc înșii mântuirea personală. El vedea lucrurile în perspectiva timpului și a sobornicității, slujită de așezăminte obștești. El voia să pună temelie trainică instituțiilor și voia să asigure funcțiunea lor de viitor. El nu are privirea îngustată la clipa prezentă și la desfătarea spirituală momentană a individului, cum le e propriu firilor visătoare, lipsită de forță robustă de stăpânire și de organizare a realității exterioare, atât de rezistentă și de multiplă. Dar Sfântul Calinic folosește această forță nu pentru a supune realitatea poftelor sale, ci spiritului, pentru a face din ea un instrument al mântuirii oamenilor, al slujirii lui Dumnezeu. Punând realitatea exterioară în slujba intereselor veșnice ale oamenilor, el e un econom al mântuirii, un gospodar al lui Dumnezeu. El e ca un alt Solomon și Neemia, ca un alt Vasile cel Mare. E un Sfânt ziditor de locașuri bisericești. Aceasta e a treia mare virtute a lui.

Realismul Sfântului Calinic se vede atât în râvna, cât și în capacitatea lui de constructor și organizator. Oriunde ajunge el, răsar în jurul lui, cu repeziciune, biserici și așezăminte pentru viața religioasă. El zidește biserici mari, luminoase, adevărate catedrale, mergând prin acceptarea acestui stil și a unei picturi realiste în întâmpinarea timpurilor noi. Din darurile ce curg la el,

¹⁶ SERGHIE ZARIN, *Asketism po povroslavno-hristianskomu uceniu*, tom I, Skt. Petersburg, 1907. Trebuie să amintim aici și de atitudinea neînțeleasă a lui Berdiaev față de ascetism

¹⁷ La LUNGULESCU, *op. cit.*, p. 45

¹⁸ *Ibidem*, p. 77

¹⁹ *Ibidem*, p. 47.

atrasede de uriașul lui prestigiu spiritual, repară biserica Sfântului Nicolae de la Cernica, zidește marea biserică a Sfântului Gheorghe din aceeași mănăstire, pe care o împodobește cu pictura ce se păstrează până astăzi, clădește în jurul ei cetatea de chilii așa cum o vedem și acum, înzestreză mănăstirea cu mijloace îmbelșugate de existență, zidește biserica mănăstirii Pasărea, mănăstirea Frăsinei, biserica și palatul episcopal, împreună cu seminarul și cu tiparnița de al Râmnicu Vâlcea, precum și un șir întreg de biserici parohiale. Era el însuși un om practic, priceput într-o mulțime de lucruri de artă, încă din tinerețe, ca frate de mănăstire săpa cruciulițe²⁰, iar planurile bisericilor Sfântul Gheorghe de la Cerniră, de la Râmnicu Vâlcea și de la Frăsinei sunt făcute de el. Mai mult chiar, încheierea boiților o făcea el însuși, încingându-se cu șorțul și urcându-se pe schele²¹.

Dar practicismul acesta nu excludea la Sfântul Calinic viața de taină, ascunsă cu Hristos în Dumnezeu. Ci, dimpotrivă, aceasta se boltea peste toată viața lui. Îndeletnicirile lui se întindeau pe toate treptele unei vieți complete: de la culmile contemplației tainelor lui Dumnezeu, până la amănuntele ce țin de atenta conducere a oamenilor și de procurarea și buna gospodărire a tuturor celor necesare traiului lor pământesc. Era în același timp un mare rugător și un neîntrecut organizator.

Sfântul Grigorie al Nyssei spune că o iață ascunsă în contemplația lui Dumnezeu și a lucrurilor în Dumnezeu, care nu se arată în fapte bune, e o cântare fără cuvinte, iar o iață ce constă numai în fapte bune, fără contemplația lui Dumnezeu, e o vorbire fără melodie. Dar viața în care se unesc amândouă acestea e o cântare cuvântătoare, e un psalm cântat lui Dumnezeu²². Un astfel de psalm melodios a fost viața Sfântului Calinic.

E uimitor cum încăpeau și se armonizau în el contemplația lumii dumnezeiești și privirea atentă la amănuntele vieții concrete, trezia care urmărește gândurile cele mai subțiri ale minții și atenția care combină și realizează planuri prudente și precise de zidire, organizare și gospodărie. Unitatea se realiza poate prin faptul că cele de jos le vedea în lumina și sub imboldul celor de sus. În armonia frumoasă a rațiunilor divine Sfântul Calinic contempla scliema ordonată a planurilor ce avea să le realizeze jos, iar în cele de jos surprindea razele luminii de sus. Dacă ziua sculpta cruciulițe sau întocmea planuri de biserici, avântul acesta fățuitor și chipurile în care înfăptuia aceste lucruri, le primea, ca dintr-un izvor nesecat, din citirile și rugăciunea de noapte²³. Căci Sfântul Calinic a iubit cărțile și a fost un om al rugăciunii.

El însuși declară că h-a agonisit în viața lui decât „sfinte cărți” și a îngrijit personal biblioteca mănăstirii, pe care a înzestrat-o neconținut cu cărți

²⁰ CASIAN, *op. Cit.*, p. 86.

²¹ D. LUNGULESCU, *op. cit.*, p. 78

²² *In Psalmos*, PG 44, 496

²³ CASIAN, *op. cit.*, p. 86

ziditoare de suflet. Pe de altă parte, toată viața și-a împlinit cu regularitate pravila rugăciunilor DE noapte și chiar când era greu bolnav puneă pe alții oă i-o citească în chilia sa²⁴. Dar el petrecea cu Dumnezeu în rugăciune și în afară de timpul pravilei sau a sfințelor slujbe de obște. Datorită rugăciunii și a luptei cu gândurile, încă din tinerețe „a înaintat cu darul lui Dumnezeu la atâta curăție a minții, încât lumina înaintea tuturor ca o adevărată lumină cerească”²⁵. Stând neconținut de strajă împotriva „slăbiciunilor trupești și vrăjmașilor nevăzuți ce dau luptă neîncetată în inima omului”, „cu ajutorul lui Dumnezeu a ajuns vas curat și luminat al Sfântului Duh”²⁶, încât cine îl cunoștea, „credea că are în față sa un înger ceresc și nu un om pământesc”²⁷.

Multa rugăciune însoțită de o simțită dragoste de Dumnezeu îi înmuiase inima în așa măsură, încât o prefăcuse într-un izvor de lacrimi care-i curgeau foarte adeseori. De multe ori gândul la Dumnezeu îi pricinuia adevărate răpiri, în cursul cărora i se descopereau mari taine ale vieții cerești și evenimentele viitoare. În acele clipe era absent față de toate cel din jurul său, iar când înceta extazul îi porneau din ochi șiroaie de lacrimi²⁸. Ucenicul său, Anastasie Baldovin, mărturisește că era covârșit de miracolul vieții lui, dar declară că Sfântul Calinic nu ia împărtășit decât unele din tainele vieții lui minunate, pe cel pe care le putea cuprinde mintea sa. „Mă minunam, zicea el, de o așa viață supranaturală, mă minunam mai mult pentru că citisem viețile tuturor Sfinților Părinți și acum vedeam că servesc un Sfânt viu în viață. De aceea îndrăzneam de multe ori și-l întrebam câte ceva despre tainele dumnezeiești, și dânsul ceea ce cunoștea că-mi este de folos și cât putea să încapă în mintea mea cea slabă și întunecată îmi descoperea, iar dacă înaintam cu întrebările mai departe, îmi zicea că nu este acum timpul pentru asemenea întrebări”²⁹. Cea mai minunată dintre prevestirile Sfântului Calinic relatată de arhimandritul Anastasie Baldovin (și publicată în revista *Biserica Ortodoxă Română* în 1899) este aceea despre primul război mondial³⁰.

O manifestare a lumii cerești în care petrecea Sfântul Calinic încă de pe pământ s-a făcut cunoscută celor din jurul lui, în preajma trecerii sale din această viață. Iată cum desene Anastasie Baldovin această minunată întâmplare: „într-o dimineață, pe când terminasem rugăciunea de noapte, pentru că-i citeam în casă toată pravila, fiindcă nu putea să se scoale din pat, am văzut împreună cu părinții care erau în casă, că iese un glob de lumină ce nu se poate descrie, de lângă Sfinția Sa, și cu toții de frică am căzut la pământ; această minunată lumină a trecut prin geamuri și s-a dus drept către răsărit până ce nu s-a mai văzut. În seara următoare l-am întrebat și i-am spus ce am văzut. Prea Sfinția Sa s-a uitat lung și cu atenție la mine, apoi mi-a zis: Fiți cu luare-aminte că în această casă vin neîncetat îngerii și alți oameni cerești; adu-ți aminte de toate câte și-am spus

²⁴ ANASTASIE BALDOVIN, la LUNGULESCU, *op. cit.*, p. 54

²⁵ *Ibidem*, p. 26

²⁶ *Ibidem*, p. 24-28

²⁷ ? *Ibidem*, p. 28

²⁸ *Ibidem*, p. 26.

²⁹ ²⁹ *Ibidem*, p. 38-39

³⁰ *Ibidem*, p. 50

și ți-am arătat³¹. Petrecând în comunicare tot mai frecventă cu lumea nevăzută, Sfântul Calinic și-a prevestit sfârșitul vieții pământești cu 13 zile mai înainte. „Când s-au împlinit aceste zile, spune Anastasie Baldovin, s-a făcut sănătos deplin, s-a sculat și s-a îmbrăcat cu hainele de îngropare, pentru că toate celelalte le dăruise de pomană; s-a spălat singur pe față, s-a pieptănat și ne-a binecuvântat pe toți câți eram în casă; și cum sta pe picioare s-a rezemat pe pieptul călugărului Ghermano, zicând: «Să-ne vedem în fericire pe cealaltă lume», și suflând de trei ori din sfintele sale buze, a rămas rezemat de pieptul călugărului Ghermano”³². A sfârșit pe picioare, ca un ostaș pe care nici moartea nu l-a putut doborî la pământ.

Dar rugăciunea lui, ridicându-l în Dumnezeu, nu-i deschidea numai ochii minții pentru cunoașterea viitorului și citirea în sufletele altora, ci făcea să se sălășluiască în el și darul dumnezeiesc al facerii de minuni. Cu puterea rugăciunii a izbăvit el la 1821 obștea călugărilor și mulțimea de bucureșteni refugiați la Cernica de urgia turcilor care înconjurau mănăstirea cu hotărârea de a omorî pe toți cei din ea³³. Anastasie Baldovin istorisește, ca martor ocular, cum Sfântul a tămăduit prin rugăciunea sa pe o femeie stăpânită de duh necurat, vait prin citirea de către el a rugăciunii de dezlegare a celor morți, s-a prefăcut într-o clipă în țărână trupul neputrezit al unui mort³⁴. Iar meșterul Costache, care a lucrat la clădirea Bisericii Catedrale de la Râmnic, istorisește cum Sfântul Calinic i-a tămăduit prin rugăciune pe fiul său, bolnav de epilepsie³⁵. De aceeași boală a tămăduit prin rugăciune pe fiica unui sătean din Muierasca-Vâlcea, care se îmbolnăvisese pentru că trecuse din greșeală, alergând după o ită, dincolo de hotarul dintre sat și schitul Frăsinei, la care Sfântul Calinic așezase o tăbliță, oprind sub blestem trecerea femeilor spre schit³⁶.

Din toată ființa Sfântului Calinic se răspândește suprafirescul. El era cu adevărat un înger în trup, un templu al Duhului Sfânt, poartă prin care străbătea cerul pe pământ. Așa a fost simțit chiar de contemporanii săi. Marele istoric Nicolae Iorga îl socotește reprezentatul imei lumi care dispărea pre-lungindu-și viața într-o lume pe care n-o înțelegea și pe care totuși a combătut-o³⁷.

Dar trebuie socotit mai degrabă că Sfântul Calinic a înțeles valorile pozitive ce se ascundeau în lumea care răsărea și de aceea nu a combătut-o, precum această lume, la rîndul ei, l-a înțeles oarecum, prin instinct pe el. Dovada o avem în faptul că reprezentanții ei, cum sunt boierii din conspirațiile care au pregătit Revoluția din 1848, sau Barbu Știrbei, sau Cuza Vodă³⁸, l-au prețuit, venerat, ajutat și l-au chemat la colaborare, iar Sfântul Calinic a primit să colaboreze cu ei, zidind și restaurând cu ajutorul lor un șir de biserici și mănăstiri. Sfântul Calinic a înțeles că conținutul esențial al lumii celei noi e

³¹ *Ibidem*, p. 54

³² *Ibidem*, p. 54-55

³³ CASIAN, *op. dt.*, p. 96-101

³⁴ ANASTASIE BALDOVIN, *ibidem*, p. 41-42

³⁵ La LUNGULEȘCU, *citp.* 73

³⁶ Pr. NICOLAE POPESCU, *Doști de mir adormiți în Dobruța*, 1942, p. 194

³⁷ NICOLAE IORGA, *istoria Bisericii Românești*, p. 251

³⁸ ANASTASIE BALDOVIN, *ibidem*, p. 48-49.

afirmarea libertății umane și naționale și o înțelegere mai adâncă a marii valori a omului și a egalei îndreptățiri a fiecăruia la bunurile vieții și la stima celorlalți. Iar între acest conținut și conținutul autentic creștin, pe care îl reprezenta și-l afirma el cu toată intensitatea, își dădea seama că nu există în fond vreo opoziție. Lucrul acesta poate nu i s-a descoperit Sfântului Calinic decât ceva mai târziu. Acest sens trebuie să aibă faptul că, de unde până la o vreme el aștepta anul 1843 ca sfârșitul lumii și nu se putea hotărî să zidească biserica Sfântul Gheorghe, pe la anul 1833 primește într-o vedenie înștiințarea că va mai trece mult până la sfârșitul lumii, deci să se apuce de clădirea bisericii.

Prin activitatea lui calitativă și gospodărească ne arată că a redescoperit împreună cu timpurile noi prețul omului, dreptul la cinstire și la ajutorare a omului de rând, dar prin asceza și viața li Dumnezeu arată că această înțelegere a omului își are izvorul cel mai adânc în trăirea creștină. Sfântul Calinic aducea din trecut asceza, dar aproba lupta timpurilor noi împotriva iobăgiei și robiei naționale a trecutului, care acoperea sub un obroc lumina omului. El a înțeles printre cei dintâi că spiritualitatea creștină a trecutului și valoarea omului redescoperită de timpurile noi se cer una pe alta ca să se completeze și că una fără alta suferă.

Fără îndoială, sinteza deplină între ideile și formele lumii noi și cele pe care le aducea Sfântul Calinic din trecutul creștinismului nu avea să se înfăptuiască dintr-o dată. Trebuia să mai treacă timp până când ideile lumii noi aveau să se străbată de duhul creștin și învățătura creștină despre prețul omului, mai mare decât al lumii întregi, despre datoriile față de el, să se îmbrace în înfățișarea umanismului modern și să devină evidente reprezentărilor ideilor noi. Nu e mai puțin adevărat că prin acceptarea ideilor lumii noi și prin afirmarea în același timp a sfințeniei autentice în fața lor, Sfântul Calinic a pus începutul apropierii sporite de mai târziu.

Astfel Sfântul Calinic ne dă cheia acestei împăcări, ne arată chipul în care putem spori până la sfințenie creștinătatea noastră în timpurile de azi. El ne arată că eliberarea modernă a omului de constrângerile exterioare trebuie să meargă mână în mână cu o disciplinare și cu o îngrădire pe care omul trebuie să și-o impună din interiorul său, dacă vrea să crească cu adevărat și să nu cadă pradă patimilor egoismului, care pustiește pe individ și dezorganizează viața socială. Iar aceasta este asceza.

De aceea, dacă pe toți Sfinții îi simțim azi aproape de noi, datorită luminii puternice și accentului de maximă intensitate cu care sfințenia lor a evidențiat măreția omului, cu atât mai apropiat îl simțim pe Sfântul Calinic, datorită faptului că ne arată reiața pozitivă a sfințeniei creștinești de totdeauna și valabilitatea ei față de lumea nouă. El arată omului de azi cum poate fi sfânt, fără să renunțe la nici o notă de sfințenie autentică creștină, dar și fără a se simți străin între oamenii timpului nostru. El ne arată putințe și modul de comunicare între sfințenia de totdeauna și lumea de azi, cu ideile și cu nevoile ei. El a arătat că Sfântul nu este un neadaptat în nici o vreme, că e oricând actual, știe să răspundă necesităților din orice timp și orice timp are necesități care se tămăduiesc prin lecurile sfințeniei. El ne arată pe omul de azi accesibil sfințeniei

și pe sfânt deschis vremii de azi, sau vremea de azi deschisă Sfântului. El ne-a descoperit perspectiva pozitivă a Sfântului asupra timpurilor noi, și ne-a arătat cum pot fi sfințite îndeletnicirile și peste tot viața omului de azi.

Cu alte cuvinte, Sfântul Calinic ne e aproape prin largul registru al virtuților lui, care se întind de la nevoințele ascetice și de la culmile contemplației lui Dumnezeu, prin care și-a înfrumusețat chipul său personal cu aurul Dumnezeirii, până la roadele lor practice și sociale, arătate în milostenie și în priceputa sporire și gospodărire a bunurilor materiale ale Bisericii și așezămintelor mănăstirești, roade atât de necesare și de prețuite în timpurile noi. El ne e aproape prin modul cum a integrat în sfințenia trăirii creștine multiplele laturi ale vieții omului dintr-un timp în care omul e solicitat de preocupări mai multe ca în alte vremuri, dovedindu-se că această viață integrală se poate înfăptui cu toată bogăția ei de activități. Sfântul Calinic ne e aproape prin sfințenia lui activă în dragostea de oameni, ne e aproape prin înțelegerea timpurilor noi care și-au pus pe toate planurile ca problemă principală ridicarea omului, descoperirea valorii lui, a libertății lui, a tainei lui vrednice de cel mai mare respect. Sfințenia practică a Sfântului Calinic se mișcă între cei doi poli între care se rezolvă just și deplin satisfăcător întreaga problemă a omului: între iubirea de oameni și credința în Dumnezeu. Omul trăind în Dumnezeu și iubind pe semenii își descoperă toată măreția sa și a semenilor săi. Sfântul Calinic a realizat sfințenia înțeleasă de fiecare om și folositoare fiecăruia. El a dezvăluit în sine măreția și frumusețea unanimității simple și apropiate ca a lui Hristos, dar dispunând de această calitate pentru că stă cu creștetul ascuns în înălțimile curățitoare și înfrăgezi-toare ale lumii taborice.

Prin toate acestea chipul lui duhoMiicesc are o înfățișare de universalism creștin. El e pildă pentru credincioșii Bisericii de pretutindeni și de orice nivel. Căci a actualizat în sine potentele universale ale omenirii, devenind omul îndumnezeit și iubind omenescul universal în fiecare om.

Aceasta ne încredințează că și acolo sus, în fața Domnului Iisus Hristos, se roagă pentru credincioșii de pretutindeni, simțindu-se aproape de fiecare frate al său într-o umanitate.

De aceea cu admirație și cu iubire îi strigăm:

— Bucură-te, cel ce prin viețuirea ta pe pământ ne-ai fost pildă de adevărată viețuire omenească!

—Bucură-te, cel ce trăind în trup ai fost bun și curat ca un înger în cer!

—Bucură-te, cel ce ai luminat tuturor calea adevărată a desăvârșirii și iubirii de oameni ca o lumină cerească!

—Bucură-te, acela ce cu milostivirea ta ai fost sprijinul săracilor și al văduvelor și al orfanilor, al fiecărui om care are lipsă de înțelegere și ajutor!

— Bucură-te că au fost de față la cinstirea ta Patriarhi și Ierarhi ai Bisericii drept-măritoare de pretutindeni, mărind virtuțile tale și ducând vestirea lor în toate laturile Bisericii lui Hristos!

— Bucură-te, cel ce cu rugăciunile tale câștigi ca și odinioară, mila, iertarea și darul lui Dumnezeu pentru cei ce aleargă la tine!

www.cartiaz.ro – Carti si articole online gratuite de la A la Z

Bucură-te, Sfinte Ierarh Calinic!